ਸੁਦਾਮ ਕਿਸਾਨ ਗਾਵਣੇ (ਡੀ) ਐਲਆਰਐਸ ਦੁਆਰਾ. ਅਤੇ ਹੋਰ।

ਬਨਾਮ

ਮਾਨਿਕ ਅਨੰਤ ਸ਼ਿਕੇਟੋਡ (ਡੀ) ਐਲਆਰਐਸ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ.

(2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 5272)

ਅਗਸਤ 29, 2019

[ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਅਨਿਰੁੱਧਾ ਬੋਸ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1908: ਐੱਸ.100 ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਾ ਕਰਨਾ: ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਕੀ ਹਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ - 3.100 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਤਾਂ ਹੀ ਝੂਠ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐੱਸ.100 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ। ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 100 ਇਸ ਲਈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਵਿਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਸਵਾਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਜੇਕਰ ਅੰਤਿਮ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ (ਸ) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਉਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦੇ ਜਾਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1908: x.100, ਪ੍ਰੋਵਿਸੋ ਐੱਸ.100 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ (ਸਵਾਲਾਂ) ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਤਰਕਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇਗੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸੁਣਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 5272।

1989 ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 281 ਵਿੱਚ ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਸਥਿਤ ਬੈਂਚ ਆਫ਼ ਬਾਂਬੇ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 10.06.2009 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਆਰ. ਕਟਨੇਸ਼ਵਰਕਰ, ਅਨੂਪ ਕੰਡਾਰੀ, ਬੀ. ਸ੍ਰੀਧਰ, ਐਡਵ. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਸੁਧਾਂਸ਼ੂ ਐਸ.ਚੌਧਰੀ, ਐਡ. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

ਆਰਡਰ

1. ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

2. ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ 11.06.1990 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਲਈ ਆਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

3. "ਸੁਣਿਆ। ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੋ"

4. ਅਪੀਲ 02.05.2009 ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ ਸੀ। ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਮਿਤੀ 02.05.2009 ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ (ਸ) ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 10.06.2009 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਫੈਸਲੇ ਸੁਣਾਉਣ ਸਮੇਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਘੜੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਵਿਧੀ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹੈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖ ਨਹੀਂ। ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

5. ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ: "100. ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ (1) ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਜਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੋ, ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

(2) ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪੀਲੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(3) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਦਾ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(4) ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ।

(5) ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ, ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅਪੀਲ, ਜੋ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਜਾਂ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।"

6. ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਿਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਦੀ ਇੱਕ ਨੰਗੀ ਰੀਡਿੰਗ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਤਾਂ ਹੀ ਝੂਠ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ। ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ।

7. ਇਸ ਲਈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਹਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਸਵਾਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। . ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਥਰੈਸ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

8. ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਸੁਣੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅੰਤਿਮ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ (ਸ) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਉਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਸੁਣਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹਿਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇਹ

ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦੇ ਜਾਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹਨ।

9. ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ (ਸਵਾਲਾਂ) ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤਰਕਸੰਗਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇਗੀ। ਕੁਦਰਤੀ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਠੋਸ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਘੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸੁਣਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਫਰੇਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

10. ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬਹਿਸ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

11. ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਭੇਜਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ। ਅਸੀਂ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਲ 1990 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜੋ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra
Advocate